

Fra: Marte Sørebo Gulliksen [<mailto:Marte.Gulliksen@hit.no>]

Sendt: 17. september 2015 12:11

Til: Post Etikkom <post@etikkom.no>

Kopi: Kristine Langerød <kristine.langerod@hit.no>

Emne: Innspill til høring - NESH

Til NESH,

Forskergruppen Embodied Making and Learning (EMAL) ved Høgskolen i Telemark har lest det nye forslaget til forskningsetiske retningslinjer. Vi finner at det i stor grad bygger på tidligere retningslinjer og praksis og mener det er godt at den er blitt tydeligere på forholdet mellom disse etiske retningslinjene og jussen.

Vi vil imidlertid stille spørsmål angående avgrensningen mellom forskning og kunstnerisk utviklingsarbeid og hva de etiske retningslinjene skal gjelde:

I Norge i dag opererer vi med et tydelig skille mellom kunst og forskning i det to-delte løpet med kunstnerisk stipendprogram og PhD. Det er anerkjent at kunstnerisk virksomhet er noe annet enn forskning. Samtidig registrerer vi at noen kunstinstitusjoner ønsker å bruke merkelappen PhD på sine 3-nivå studier og derfor definere arbeidene som gjøres her som forskning. En rekke institusjoner i UH-sektoren har dessuten kunstnere ansatt som driver kunstnerisk utviklingsarbeid selv om de ikke kobles inn i det kunstneriske stipendprogrammet eller tilsvarende.

I disse tilfellene møter både institusjonene og enkelt forskere/kunstnere dilemma med hvor grensegangen går mellom forskning og kunst og hvilke etiske retningslinjer en skal følge. Ved Høgskolen i Telemark, i forskergruppen EMAL, arbeider vi både med forskning, utviklingsarbeid og kunstnerisk utviklingsarbeid. Kunstnere vil i sine utviklingsarbeid ofte forholde seg til mange av de samme etiske spørsmål som forskere. Ifølge Koski (2013) dreier dette seg både om «procedural ethics, usually related to an ethics committee approval, and the everyday ethical issues arising from doing research» <http://www.ijcaip.com/archives/IJCAIP-11-paper4.html>, men svarene en får på de etiske spørsmålene kan være svært annerledes i et kunstnerisk utviklingsprosjekt enn i et forskningsprosjekt. I dette paperet eksemplifiserer Koski nettopp en slik type kunstnerisk basert forskning som ville vært umulig innenfor den tradisjonelle rammen «forskningsetikk».

Vi i EMAL mener derfor at når det lages forskningsetiske retningslinjer for samfunnsvitenskap, humaniora, juss og teologi er det viktig å bidra til at både ledere og ansatte kan forstå hva retningslinjene omfatter eller ikke omfatter. Det betyr ikke at vi mener det skal skrives inn egne etiske retningslinjer for kunstnerisk utviklingsarbeid, men at det går fram av retningslinjene hvor grensegangene går eller at de i det minste problematiserer at grenseganger finnes.

I høringsutkastet fremstår retningslinjene i høringsversjonen som noe selvmotsigende på om kunstnerisk utviklingsarbeid skal favnes inn eller ikke. For eksempel defineres det på s 5-6 i introduksjonen:

«De forskningsetiske retningslinjene handler hovedsakelig om «forskning», men gjelder også annen forskningsbasert virksomhet som undervisning, forskningsformidling, ekspertvirksomhet og institusjonsforvaltning. Begrepet «forskning» omfatter her også arbeidet til studenter og stipendiater på alle nivå.

Retningslinjene gjelder videre all forskning i offentlig og privat regi, være seg grunnleggende forskning, anvendt forskning eller oppdragsforskning. De kommer også til anvendelse i virksomheten til konsulentfirmaer, i den grad de utfører oppgaver forbundet med forskning, for eksempel systematisk innsamling og bearbeiding av informasjon om personer, grupper eller organisasjoner med sikte på å frambringe ny kunnskap om et nærmere avgrenset spørsmål.»

Kunstnerisk utviklingsarbeid nevnes altså ikke eksplisitt, selv om denne formen for frambringning av ny kunnskap/forståelse også kan være innenfor det som beskrives.

Imidlertid står det på side 11 at:

«loven nå slår fast at undervisning, forskning, samt faglig og kunstnerisk utviklingsarbeid skal skje i overensstemmelse med anerkjente vitenskapelige og etiske prinsipper.»

Her nevner teksten altså kunstnerisk utviklingsarbeid, men dette er eneste gang termen opptrer i hele dokumentet.

For oss i EMAL virker dette uklart, og vi spiller derfor inn i denne høringsrunden at vi mener de nye forskningsetiske retningslinjene tydeliggjør og problematiserer dette.

For Forskergruppen Embodied Making and Learning (EMAL),
Marte S. Gulliksen, forskergruppeleder.